

אלא נלמד שפסח טעון צפון **מִחֲמַתָּא**, שאינה קריבה כולה, 54
 ושחיתתה בצפון (ובחים נב-ג), ואם חטאת שאין זמנה קבוע אלא באה 55
 לכפרה (ויקרא ד כו-כה) טעונה צפון, כל שכן שפסח שזמנו קבוע טעון 56
 צפון. אין לומר כך, שהרי יש לפרוך **מָה לְחַטָּאת** החמורה **שֶׁכֶּן** 57
מִכִּפְּרֵת על **חַיִּיבֵי כְּרִיתוֹת**, ולכן החמיר בה וטעונה צפון, ואין 58
 ללמוד ממנה לפסח שאינו בא על חטא. 59
 אלא נלמד שפסח טעון צפון **מֵאִשָּׁם**, שאינו מכפר על חייבי כריתות, 60
 ואינו קרב כולו, ושחיתו בצפון, ואף שאין לו זמן קבוע, כל שכן 61
 שפסח שזמנו קבוע טעון צפון. אין לומר כך, שהרי יש לפרוך **מָה** 62
לְאִשָּׁם שֶׁכֶּן הוא מקִרְשֵׁי קִדְשֵׁי הַחֲמוּרִים, ולכן החמיר בו שטעון 63
 צפון, ואין ללמוד לפסח שהוא מקדשים קלים. מוסיפה הגמרא: 64
מְבוּלְחָה - מכל קרבנות אלו, דהיינו העולה והחטאת והאשם, **נִמְי** 65
 אין ללמוד לפסח שטעון צפון שֶׁכֶּן הם קִרְשֵׁי קִדְשֵׁים. 66
 מבואר מדברי רבי אליעזר בן יעקב, שאין לרבות פסח לענין צפון, 67
 ולא הוצרך הכתוב למעטו מכך. ושוב קשה מה ממעטים מ'אותו', 68
 לכן מתרצת הגמרא את המיעוט לעיל לגבי עמידת השוחט: **אֵלָּא** 69
לְעוֹלָם יש למעט **בְּדִקְאֲמִירָיו מְעִיקָא** - בתחילה, שדווקא אותו - 70
 הקרבן הנשחט עומד **בְּצִפּוֹן**, וְאִין הַשּׁוֹחֵט **בְּצִפּוֹן**, וְדִקְא **קִשְׂיָא** לָךְ 71
 הרי מִדְרַבֵּי אַחֲזִיָּה דהיינו מ'שוחט אותו' שנאמר בעולה **נִפְקָא** - 72
 למדנו זאת, יש לתרץ, דְרַבֵּי אַחֲזִיָּה **לְאוּ לְמַעַנְי שׁוֹחֵט בְּצִפּוֹן** הוא 73
דְּאֵתָא - אינו ממעט שאין השוחט עומד בצפון, ונתמעט מ'אותו' 74
 שבשעיר נשיא, אֵלָּא **הָבֵי קָאָמֵר** - כך כוונתו לומר, ממה שצריך 75
 למעט מ'אותו' שהשוחט אינו עומד בצפון, מוכח שרק אין הַשּׁוֹחֵט 76
בְּצִפּוֹן, אֲבָל **הַמְקַבֵּל בְּצִפּוֹן**. 77
 מקשה הגמרא: הרי דין הַמְקַבֵּל בזה מ'לִקְח' ו'לִקְח' נִפְקָא - למדנו 78
 מן הפסוק (ויקרא ד לד) ו'לִקְח הַבְּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת בְּאֶצְבְּעוֹ, ובפסוק 79
 הקודם נאמרה שחטתה בצפון, ומאות ו' של ו'לִקְח', למדים שהמקבל 80
 עומד בצפון. ומדוע צריך לדייק זאת מ'אותו'. 81
 מתרצת הגמרא: 'לִקְח' ו'לִקְח' - הדרשה מאות ו' של ו'לִקְח' **לֹא** 82
מִשְׁמַע ליה לרבי אחיה, ולכן הוצרך לדייק דין זה מ'אותו'. 83
 שנינו במשנה: על לִשְׁתָּה ועל עֲרִיבְתָה ועל אֲפִייתָה. 84
 הגמרא מבארת כמה מלקיות לוקה האופה: אֵמֵר **רַב פִּפְאָה**, אֲפָאָה 85
 למנחה בחימוץ לוקה שְׁתִּים, אחת על עֲרִיבְתָה, ואחת על 86
 אֲפִייתָה, כיון שהאפייה היא גמר העריכה. 87
 מקשה הגמרא: והא אֲמַרְת בברייתא (לעיל נה), מָה - כשם שאֲפִיָּה 88
 מְיוּחֶדֶת שְׁהִיא מְעַשָּׂה יְחִידִי וְהַיְיבִין עֲלֶיהָ בְּפִנֵי עֲצָמָה, ומבואר 89
 שלוקה עליה רק אחת ולא על העריכה. 90
 מתרצת הגמרא: **לֹא קִשְׂיָא**, הָא דְעֲרִיף **הוּא וְאָפָה הוּא** - הברייתא 91
 דיברה כשעשה עריכה ואפייה בחימוץ, שאז כל אחת היא מעשה 92
 יחידי ולוקה רק אחת על כל מעשה, והָא דְעֲרִיף **תְּכַרְיָה וְהַיְיב** ליה 93
וְאָפָה - ורב פפא דיבר כשערך חבריו ונתן לו ואפה, שחבירו לוקה 94
 על העריכה, והוא לוקה שתים על האפייה והעריכה, כיון שהאפייה 95
 היא גמר עריכה, ונחשב שעשה שני מעשים. 96
 הגמרא מביאה ברייתא בענין עשיית מום בבכור שיש בו מום: תָּנוּ 97
רַבֵּנּוּ בברייתא, בעל חיים **כְּכּוֹר שְׂאֵחָו** דָּם - שנתרבה הדם בגופו 98
 וזה חולי מסוכן, מְקִיזִין אוֹתוֹ אֵת הַדָּם לרפאותו ככל הגוף שהוא 99
 מְקוּם שְׂאִין עוֹשִׂין בּו מוּם - שמום ההקזה מתרפא, וְאִין מְקִיזִין אֵת 100
 הַדָּם בְּמְקוּם שְׂעוֹשִׂין בּו מוּם שאינו מתרפא, דהיינו באזנו ובעינו, 101
 שאסור להטיל מום קבוע בבכור שיש בו מום, דְרַבֵּי רַבִּי מֵאִיר. 102
 וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, יִקְיֹו אֵף בְּמְקוּם שְׂעוֹשִׂין בּו מוּם שאינו מתרפא, 103
 אם ימות בלא הקזה באותו מקום, וּבְלִבְד שְׂלֵא יִשְׁחוּט לֹאכְלוּ [על 104
 -]מפניו] אוֹתוֹ מוּם] כיון שנעשה בידים, ובכור מותר באכילה רק 105
 כשנפל מום מעצמו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, 106

תיבת 'השעיר' באה לְרִבּוֹת שְׁעִירֵי חטאת עֲבוֹדַת בּוֹכְבִים שמביאה 1
 עדת ישראל (במדבר טו כד), לְסַמְיָכָה של כהן גדול. 2
 מקשה הגמרא: מִתְקַיָּה לָהּ רַבִּינָא, תִּינָה - מיעוט זה טוב לְרַבִּי 3
 יְהוּדָה שמרבה סמיכה בשעיר נחשון, ולכן צריך למעט שאינו טעון 4
 צפון, אֲךָ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן שאינו מרבה זאת ואין צריך למעטו מצפון, 5
מֵאִי אֵיכָא לְמִימַר במיעוט מ'אותו'. 6
 מוסיפה הגמרא להקשות: אֵמֵר לִיה מַר זוֹמְרָא כְּרִיָּה [בנו] דְרַב 7
מְרִי לְרַבִּינָא, לְרַבִּי יְהוּדָה נִמְי קְשָׁה, הרי מֵאִי דְאִיתְרַבֵּי בשעיר 8
 נחשון דהיינו סמיכה, אִיתְרַבֵּי אֲךָ מֵאִי דְלֹא אִיתְרַבֵּי דהיינו שחיתתה 9
 בצפון, לֹא אִיתְרַבֵּי, ואין צריך למעט. וְכִי תִימָא אִי לֹא מְעַטִּיָּה 10
קָרָא - שאלמלא מיעוטו הפסוק הָוָה אֲמִינָא שְׁכִינָן ששעיר נחשון 11
 נקרא 'חטאת' תִּיתִי - יש ללמוד מכל החטאות **כְּבָנִין אֲב** שטעון 12
 צפון. אין לומר כך, שאם כן גם בְּסַמְיָכָה גּוֹפָה [עצמה] לִישְׁתוֹק 13
קָרָא מִינֵיהּ - ישתוק הכתוב מלרבותה, וְתִיתִי - ויש ללמודה משאר 14
 החטאות **כְּבָנִין אֲב**. אֵלָּא ודאי שְׁעָה מְדוּרוֹת לֹא יִלְפִינָן - אין 15
 ללמוד דין שעיר נחשון שהקריבו הנשיאים בהוראת שעה, משאר 16
 חטאות שמקריבים אותם לדורות, וְהָבֵא נִמְי בשחיתתה בצפון אין 17
 ללמוד שעיר נחשון משאר החטאות משום ששְׁעָה מְדוּרוֹת לֹא 18
 יִלְפִינָן, ושוב קשה מה ממעטים מ'אותו'. 19
 לכן מבארת הגמרא: אֵלָּא יש למעט, שדווקא 'אותו' - הקרבן 20
 הנשחט טעון צִפּוֹן, וְאִין הַשּׁוֹחֵט עוֹמֵד בְּצִפּוֹן. 21
 מקשה הגמרא: הרי מ'לימודו דְרַבֵּי אַחֲזִיָּה נִפְקָא - למדנו זאת, 22
דְּתַנִּינָא בברייתא, רַבִּי אַחֲזִיָּה אוֹמֵר, נאמר בעולה (ויקרא א יא) וְשָׁחַט 23
 אוֹתוֹ עַל יַד הַמּוֹבֵחַ צִפּוֹנָה, ויש לברר מָה תִלְמוּד לומר 'אותו'. 24
 אלא, לִפִּי שְׁמַעֲיָנוּ מְקַבֵּל דם חטאת שְׁעוֹמֵד בְּצִפּוֹן וּמְקַבֵּל בְּצִפּוֹן, 25
וְאִם עוֹמֵד בְּדָרוֹם וְקִיבֵל בְּצִפּוֹן פְּסֵל, יָכוֹל הֵיית לומר שאף זה - 26
 השוחט בן, תִלְמוּד לומר וְשָׁחַט אוֹתוֹ, שדווקא אוֹתוֹ - הקרבן 27
 עומד בְּצִפּוֹן, וְלֹא הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ לְהִיֹּת עוֹמֵד בְּצִפּוֹן. ושוב קשה 28
 מה ממעטים מ'אותו' שבשעיר נשיא. 29
 לכן מבארת הגמרא: אֵלָּא יש למעט, שדווקא אוֹתוֹ - שעיר נשיא 30
 נשחט בְּצִפּוֹן, ואִין בְּן עוֹף דהיינו תור או בן יונה של חטאת או עולה 31
 נמלק בְּצִפּוֹן, והטעם שצריך למעט, שכן סִלְקָא דְעֲתָדָא אֲמִינָא - היה 32
 עולה בדעתך לומר, לִיתִי - שנלמד שטעון מליקה בצפון כְּקַל וְחוֹמֵר 33
מִבֵּן צִאֵן, וְמָה בֵּן צִאֵן קַל, שְׂלֵא קָבַע לוֹ הכתוב בְּהֵן לשחיתו 34
 אלא כשר בור, ורק מקבלת הדם ואילך טעון כהן, אף על פי כן קָבַע 35
 לוֹ שחיתתה בְּצִפּוֹן, בְּן עוֹף החמור שְׁקָבַע לוֹ בְּהֵן דווקא למליקתו, 36
אִינוּ דִין שְׁנַחמיר וְנִקְבַּע לוֹ צִפּוֹן, ולכן ממעטים מ'אותו', שכן עוף 37
 אינו טעון מליקה בצפון. 38
 מקשה הגמרא: הרי יש לפרוך שמה לְבֵן צִאֵן החמור שֶׁכֶּן קָבַע לוֹ 39
כְּלִי לשחיתתו דהיינו בסכין, ולכן גם החמיר וקבע שחיתתו בצפון, 40
 ואין ללמוד ממנו בן עוף הקל שנמלק בציפורן, ואין צריך מיעוט 41
 שאינו טעון מליקה בצפון. ושוב קשה מה ממעטים מ'אותו'. 42
 לכן מבארת הגמרא: אֵלָּא יש למעט, שדווקא אוֹתוֹ - שעיר נשיא 43
 נשחט בְּצִפּוֹן, וְאִין קרבן פֶּסַח נשחט בְּצִפּוֹן אלא בכל מקום. 44
 מקשה הגמרא: הרי מה שפסח אינו טעון צפון מדבריו דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר 45
בֵּן יַעֲקֹב נִפְקָא -למדנו, דְּתַנִּינָא בברייתא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֵּן יַעֲקֹב 46
אוֹמֵר, יָכוֹל הֵיית לומר שִׁיחָה הִפְסַח טְעוֹן צִפּוֹן, וְדִין [קל וחומר] 47
הוּא, וְמָה עוֹלָה שְׂלֵא קָבַע לָהּ זְמַן בְּשִׁחִיתָתָהּ, אלא קריבה בכל 48
 זמן, אף על פי כן קָבַע לָהּ צִפּוֹן, פֶּסַח שְׁקָבַע לוֹ זְמַן לְשִׁחִיתוֹ בִּיד 49
 בניסן בין הערבים, אִינוּ דִין שְׁקָבַע לוֹ צִפּוֹן. אין לומר כך, שהרי יש 50
 לפרוך מָה לְעוֹלָה שֶׁכֶּן קריבה כְּלִיל ואין אבריה נאכלים, ולכן 51
 חמורה וטעונה צפון, אֲךָ בפסח נאמר (שמות יב ח) וְאָכְלוּ אֵת הַבָּשָׂר 52
 בְּלִילָה הַהוּא, ואינו קרב כולו. 53

35 – בתמים אסור להטיל מום, ולא כדבריו. מתרצת הגמרא: **ההוא** –
 36 'תמים' נצרך לְמַעוּטֵי בַעַל מוֹם מְעִיקְרָא – למעט מאיסור הטלת
 37 מום בהמה בעלת מום מתחילה כשהוקדשה.
 38 מקשה הגמרא: הרי בַּעַל מוֹם מְעִיקְרָא, דִּיקְלָא בַּעַלְמָא הוּא – הוא
 39 כסתם דקל שהקרישוהו, שקדוש רק בקדושת דמים ולא בקדושת
 40 הגוף, ואין צריך למעט בהמה זו.
 41 הגמרא מתרצת באופן אחר: אֵלָּא 'תמים' נצרך לרבי מאיר לְמַעוּטֵי
 42 פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדָּשִׁים – למעט בעלי חיים המוקדשים למזבח שנפסלו
 43 לקרבן ונפל בהם מום לְאַחַר פְּדִיוֹנָם, סֵלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא – שהיה
 44 עולה בדעתך לומר, שהוֹאֵיל ואינם יוצאים לגמרי לחולין וְאֲסִירֵי
 45 בְּגִיזָה – בגזיות צמר הצאן וְעֻבְדָּהּ של חולין בהם, כְּמוֹסִים נִמְי
 46 לְיִתְקָרִי – אף ליתן בהם מום יהא אסור כקדשים שלא נפדו, קָא
 47 מְשַׁמְעֵ לָן הַכְּתוּב 'תמים יהיה לרצון', שדווקא בקדשים שלא נפדו
 48 נאמר 'כל מום לא יהיה בו' לאסור אף בבעלי מומים, אך אם נפדו
 49 מותר.
 50 הגמרא מבארת מה ישיבו חכמים לטעם רבי מאיר. מקשה הגמרא:
 51 וְרַבֵּינָן שדרשו מ'תמים יהיה לרצון' להתיר הטלת מום בבעל מום, נְמִי
 52 קְשָׁה, דְּבִתְיָב – הרי נאמר 'כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ', ומוכח שכל מום
 53 אסור להטיל ואף בבהמה שכבר יש בה מום. מתרצת הגמרא: הֵהוּא
 54 – 'כל מום' מִיִּבְעֵי לִיה – נצרך לחכמים ללמד פְּדִיָתָא בבריתא,
 55 נאמר 'כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ', אֵין לִי ללמוד מזה אֵלָּא שְׁלֹא יִהְיֶה בּוֹ
 56 מוֹם, שנאמר 'לא יהיה' ודורשים ש'לא יהיה', כלומר לא יטיל בו מום
 57 בידיו, וּמִנֵּין שֶׁאֵף לֹא יִגְדֹם לוֹ עַל יְדֵי אַחֲרִים, והיינו שְׁלֹא יִנְיַח
 58 בְּצַק אוֹ דְבִילָה – קבוצת תאנים מיובשות ודרוסות בעיגול עַל גְּבִי
 59 הַאֲוִן של הבהמה בְּדֵי שִׁבְכָא הַכֶּלֶב וְיִמְלְנוּ ויפצע אוננה, תְּלַמּוּד
 60 לִמְר – מלמדנו הכתוב 'כָּל מוֹם, שֶׁאֵמֵר – יהיה יכול לומר רק 'מום'
 61 שמשמע עשיית מום בידים, וְאֵמֵר בלשון ריבוי 'כָּל מוֹם', לאסור
 62 עשייתו אף על ידי גרמא.
 63 הגמרא מביאה מימרא של רב אמי בענין חימוץ מנחות: אֵמֵר רַבִּי
 64 אָמִי, הֵנִיחַ שְׂאוֹר עַל גְּבִי עִיסָה וְהִלַּךְ וְיָשֵׁב לוֹ וְנִתְחַמְצָה מֵאֲלִיהָ,
 65 חֵיִיב עָלֶיהָ כְּמַעֲשֵׂה שֶׁבֶת – כמו שהמניח בשר על גבי גחלים בשבת
 66 ונצלה מאליו חייב, כך גם כאן.
 67 מקשה הגמרא: וּמַעֲשֵׂה שֶׁבֶת כִּי הָאִי נְיוֹנָא מִי מִיִּתִיב – האם על
 68 מעשה שבת הדומה לזה, חייב, וְהָאֵמֵר דְּבָהּ בַר פִּרְ הִנָּה

1 מותר להקזו דמו אף במקום שאינו מתרפא, וְאֵף נִשְׁחַט עַל אוֹתוֹ
 2 מוֹם, כיון שלא התכוין לעשות מום אלא לרפא את הבהמה, ודבר
 3 שאינו מתכוין מותר, ודינו כמום שנולד מעצמו.
 4 רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר, אֲפִילוּ אִם מָת [ימות] מריבוי הדם אֵין מְקִיזִין
 5 לוֹ אֵת הַדָּם, אף במקום שהמום שנעשה בהקזה מתרפא. משום
 6 שבהול על ממונו, ואם יתירו לו להקזו באופן זה, יבוא להקזו אף
 7 במקום שאינו מתרפא.
 8 מבארת הגמרא סברות התנאים: אֵמֵר רַבִּי חֵיִיבָא בַר אֲבָא אֵמֵר רַבִּי
 9 יוֹחָנָן, אף שנחלקו רבי מאיר וחכמים לענין מטיל מום בבכור בעל
 10 מום, הַכֵּל מוֹדִים כְּמַחְמִין מנחה אַחַר מְחַמִּין אַחַר במעשה קודם,
 11 והיינו כל המסייעים בחימוץ, כגון עורך לאחר לש או אופה לאחר
 12 עורך, שְׁהוּא – השני חֵיִיב, דְּבִתְיָב במנחה (ויקרא ב יא) 'לֹא תַעֲשֶׂה
 13 חֵמִין, וְלֹא תֹאפֶה חֵמִין' (שם י ט), ויצאה אפייה מכלל שאר מעשי
 14 מנחה, לומר שחייב על כל מעשה בחימוץ, ואף שכבר נעשה מעשה
 15 בחימוץ.
 16 וכן הכל מודים כְּמִסְרָם בהמה אַחַר מְסָרָם אַחַר באותה בהמה, כגון
 17 הכורת ביצים והניחם תלויות בכיס ובא אחר וניתקן לגמרי, שְׁהוּא –
 18 השני חֵיִיב, דְּבִתְיָב בבהמה (שם כב כד) 'וּמְעוֹדָה וְנִתְוֹק וְנִתְוֹקָה
 19 וגו' וּבְאֲרָצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, והעושה כן לוקה, וקשה, אִם עַל כּוֹרֶת
 20 ביצים ונשארו תלויות הוּא חֵיִיב, עַל נוֹתֵק לגמרי לֹא כָּל שֶׁבֶן,
 21 ומדוע הוצרך הכתוב להשמיענו 'נתוק', אֵלָּא הַשְּׁמִיעֵנוּ זאת לְהַבִּיא
 22 – לרבות אף נותק אַחַר כּוֹרֶת שְׁהוּא חֵיִיב.
 23 וְלֹא נִתְוֹקוּ רבי מאיר וחכמים אֵלָּא כְּמַטִּיל מוֹם כְּבַעַל מוֹם כְּמוֹ
 24 בענינו שמקזו בכור שנתרבה בו דם ומסתכן בכך.
 25 וביאור מחלוקתם, שְׂרִיב מֵאִיר סָבֵר, נאמר במקריש קרבן להקריבו
 26 במזבח (שם כב כא) 'כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ', וממה שלא נאמר 'מום לא
 27 יהיה בו' אלא 'כל מום' בלשון ריבוי, משמע שאף בקרבן בעל מום
 28 לא יתן מום. וְרַבֵּינָן סָבֵר, נאמר באותו פסוק (שם) 'תָּמִים יִהְיֶה
 29 לְרִצּוֹן, ומשמע שרק בקרבן תמים שראוי להיות לרצון הזהייה
 30 התורה 'כל מום לא יהיה בו' שאסור ליתן בו מום, אך בקרבן שכבר
 31 נפל בו מום מותר ליתן מום אחר.
 32 הגמרא מבארת מה ישיב רבי מאיר לטעם חכמים. מקשה הגמרא:
 33 וְרַבִּי מֵאִיר שדרש מ'כל מום' לאסור הטלת מום גם במי שיש בו מום,
 34 נְמִי קְשָׁה, דְּבִתְיָב – הרי נאמר 'תָּמִים יִהְיֶה לְרִצּוֹן, ומוכח שרק

אגרות קודש

ב"ה, אדר"ח אייר, תשי"ז
 ברוקלין.
 שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב אודות הבעיא העומדת לפנינו עתה וקשורה היא ביני וחוקי המדינה
 שבהפרטים אשר בזה תלוי גם כן הוראת דעת תורה, ולא תמיד אפשר לברר כל הפרטים הדרושים בכתב.
 ולכן אחרי שיברר חוקי המדינה בהאמור יפנה לרב חרדי הנמצא בסביבתו וישאלו לפסק דין
 תורתנו הק' תורת חיים.

מכיון שהכל בהשגחה פרטית וכותב אלי בשאלה, שכהנ"ל יש לפנות בה לרב במקום, בטח יש בזה
 עוד ענין, וקרוב לומר שזהו התעוררות להוספה בתורה ומצותי, ובודאי ידוע לו עכ"פ ראשי פרקים מתורת
 החסידות הדרכותי ומנהגי, כיון שיודע כתובתי, ולכן רצוני לקוות שעל כל פנים מכאן ולהבא יקבע עתים
 בלימוד תורה זו ויוסיף בעניני חסידות גם בהנוגע לקיום המצות ומנהגי האדם בכלל, וכהצויו דבכל דרכיך
 דעהו שהאריך בזה הרמב"ם בשמונה פרקים פ"ה ומובא להלכה בטור ושו"ע או"ח סי' רל"א, יעוין שם,
 והרי ע"י התחזקות בתורה ומצותיה מתוסף בברכות השי"ת בהמצטרך לאדם ולביתו.

ברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
 מזכיר